Adroddiad i'r	Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
Dyddiad y Cyfarfod	09 Mehefin 2022
Aelod / Swyddog Arweiniol	Nicola Kneale, Pennaeth Dros Dro Gwella Busnes a Moderneiddio
Awdur yr Adroddiad	Bob Chowdhury – Prif Archwilydd Mewnol
Teitl	Siarter a Strategaeth Archwilio Mewnol 2022-23

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1 Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno'r Siarter a Strategaeth Archwilio Mewnol ar gyfer 2022-23 i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Mae'r Siarter yn diffinio pwrpas, awdurdod a chyfrifoldeb Archwilio Mewnol yn unol â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus. Mae'r Strategaeth yn darparu manylion y prosiectau Archwilio Mewnol arfaethedig ar gyfer y flwyddyn a fydd yn caniatáu i'r Prif Archwilydd Mewnol ddarparu 'barn' ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd fframwaith lywodraethu, risg a rheolaeth y Cyngor yn ystod y flwyddyn.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1 Mae'n rhaid i Awdurdodau Lleol sy'n atebol i Reoliadau Cyfrifo ac Archwilio (Cymru) gynnal system ddigonol ac effeithiol o archwilio mewnol yn ei gofnodion cyfrifo a'i system reolau mewnol. Mae'r Siarter wedi'i diweddaru i nodi bod cyfrifoldeb dros dro'r Prif Archwilydd Mewnol am y Tîm wedi dod i ben yn ddiweddar. Yn unol â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus, bydd mesurau diogelu yn parhau mewn grym am gyfnod er mwyn cynnal annibyniaeth a gwrthrychedd Archwilwyr Mewnol.

2.2 Mae'r Strategaeth yn cynnwys cynllun archwilio mewnol yn seiliedig ar risg sy'n rhoi ystyriaeth i'r gofyniad Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus i ddarparu barn ac adroddiad archwilio mewnol blynyddol y gall y sefydliad ei

ddefnyddio i lywio ei ddatganiad llywodraethu. Mae cylch gorchwyl y Pwyllgor hwn yn golygu fod angen iddo ystyried cynlluniau archwilio mewnol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Bod y Pwyllgor yn cymeradwyo'r Siarter Archwilio Mewnol (Atodiad 1) a'r Strategaeth Archwilio Mewnol ar gyfer 2022-23 (Atodiad 2).

4. Manylion yr Adroddiad

4.1 Mae'r prif newidiadau i'r Siarter Archwilio Mewnol yn Atodiad 1 wedi'u cynnwys yn yr adran 'Llinellau Lleoli ac Adrodd' fel a ganlyn:

4.2 Mae mân newidiadau wedi'u gwneud i'r Siarter o ran diweddaru rhagenwau a chymwysterau newydd y Prif Archwilydd Mewnol.

4.3 Mae'r Strategaeth yn Atodiad 2 yn darparu cefndir i'r gwasanaeth archwilio mewnol ynghyd â'r cynllun gwaith arfaethedig ar gyfer y flwyddyn yn seiliedig ar asesiad risg ac ymgynghori â gwasanaethau.

4.4 Bydd y cynllun gwaith arfaethedig yn caniatáu i'r Prif Archwilydd Mewnol ddarparu 'barn' gyffredinol ar gyfer Adroddiad Archwilio Mewnol Blynyddol ar gyfer 2022-223 a llywio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Bydd y Pwyllgor hwn yn derbyn adroddiadau gwybodaeth rheolaidd ar gynnydd.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Nid oes angen gwneud penderfyniad ynglŷn â'r adroddiad hwn. Nid oes cyfraniad uniongyrchol at y Blaenoriaethau Corfforaethol, ond bydd rhai prosiectau yn y Cynllun yn adolygu meysydd Blaenoriaeth Corfforaethol ac yn darparu sicrwydd ar eu darpariaeth.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Amherthnasol – nid oes penderfyniad na chostau yn gysylltiedig â'r adroddiad hwn.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1 Nid oes angen penderfyniad na chynnig ar gyfer newid mewn perthynas â'r adroddiad hwn, felly nid oes unrhyw effaith ar bobl sy'n rhannu nodweddion sydd wedi eu gwarchod.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Mae'r Prif Archwilydd Mewnol wedi ymgynghori â'r Cyfarwyddwyr Corfforaethol, y Swyddog Adran 151, yr uwch dîm rheoli a'u timau rheoli.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol o ganlyniad i'r adroddiad hwn.

10. Pa risgiau sydd yna ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Gall methu â chyflwyno lefel ddigonol o archwilio mewnol olygu na all y Pennaeth Archwilio Mewnol roi 'barn' flynyddol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd fframwaith y Cyngor ar lywodraethu, risg a rheolaeth yn ystod y flwyddyn. Gallai hyn arwain at godi problem lywodraethu sylweddol yn 'natganiad llywodraethu blynyddol' y Cyngor ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1 Amherthnasol - nid oes angen gwneud penderfyniad gyda'r adroddiad hwn.